

Sygn. akt III AUa 915/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 r. w Szczecinie

sprawy W. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 września 2016 r. sygn. akt IV U 353/16

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek del. SSO Gabriela Horodnicka

-Stelmaszczuk

III A Ua 915/16

UZASADNIENIE

W. G. (1) w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 marca 2016 r. domagał się przyznania emerytury od 16 maja 2013 r., zaś w odwołaniu od decyzji z dnia 17 marca 2016 r. - przeliczenia emerytury od 16 maja 2013 r. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że wniosek o przyznanie emerytury zgłosił w dniu 18 kwietnia 2013 r. Organ rentowy odmówił mu przyznania prawa do świadczenia ustalając, że staż pracy w szczególnych warunkach wynosi 14 lat, 5 miesięcy i 25 dni. Ubezpieczony zarzucił organowi rentowemu błąd w niezaliczeniu okresu pracy od 26 sierpnia 1991 r. do 14 listopada 1992 r. na stanowisku ślusarza-spawacza. Nadto ubezpieczony zarzucił niezaliczenie okresu służby wojskowej przypadającej w okresie zatrudnienia w (...) od 28 grudnia 1979 r. do 2 października 1981 r. wskazując, że w tym zakładzie pracy pracował od 18 października 1979 r. do 31 października 1982 r. jako kierowca

ciągnika. Z tych też względów świadczenie winno być przyznane od 16 maja 2013 r. i w wysokości ustalonej decyzją z dnia 17 marca 2016 r. - przeliczone od tej daty.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wskazując, że decyzjami z dnia 27 maja 2013 r. i 12 lipca 2013 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na nieudowodnienie wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Prawdliwość decyzji została potwierdzona przez Sąd Okręgowy w Koszalinie, który wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 r. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 28 maja 2013 r. (sygn. akt IVU 1944/13) i wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 12 lipca 2013 r. (sygn. akt IVU 1945/13).

Sąd Okręgowy na podstawie art. 219 k.p.c. zarządził połączenie spraw z obu odwołań w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 30 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania (punkt 1) oraz nie obciążył ubezpieczonego W. G. (1) kosztami procesu (punkt 2).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oprął o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W. G. (1), urodził się w dniu (...), zgłosił wniosek o przyznanie emerytury w dniu 18 kwietnia 2013 r. Organ rentowy w decyzji z dnia 28 maja 2013 r. ustalił, że ubezpieczony ukończył wiek 60 lat, posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach w łącznym rozmiarze 10 lat, 9 miesięcy i 22 dni. Nie uwzględniono jako okresów pracy w szczególnych warunkach okresów pracy:

- od 1 kwietnia 1982 r. do 9 kwietnia 1985 r.,
- od 12 października 1990 r. do 4 czerwca 1991 r.,

z uwagi na braki formalne w świadectwie pracy.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji domagając się uwzględnienia jako okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów pracy:

- od 29 lipca 1979 r. do 30 lipca 1979 r. w (...) w D. (kierowca ciągnika),
- od 18 października 1979 r. do 9 kwietnia 1985 r. w (...) w K. (kierowca ciągnika),
- od 12 października 1990 r. do 4 czerwca 1991 r. w (...) w K. (pomocnik palacza)
- od 26 sierpnia 1991 r. do 14 listopada 1992 r. w Zakładzie (...) w K. (ślusarz-spawacz).

Po rozpatrzeniu dokumentów załączonych do odwołania organ rentowy decyzją z dnia 12 lipca 2013 r. ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury. Organ rentowy uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach w łącznym rozmiarze 14 lat, 5 miesięcy i 25 dni. Z okresu pracy w (...) uwzględniono okres pracy od 18 października 1979 r. do 27 grudnia 1979 r. i od 25 października 1981 r. do 31 marca 1982 r. nie uwzględniono okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Nie uwzględniono jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy od 26 sierpnia 1991 r. do 14 listopada 1992 r. w Zakładzie (...) w K. (ślusarz-spawacz). Ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji domagając się uwzględnienia jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresu pracy od 26 sierpnia 1991 r. do 14 listopada 1992 r. na stanowisku ślusarza-spawacza. Prawomocnym wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt IVU 1944/13 Sąd Okręgowy w Koszalinie oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 28 maja 2013 r. Prawomocnym wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt IVU 1945/13 Sąd Okręgowy w Koszalinie oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 12 lipca 2013 r.

W dniu 3 lutego 2016 r. ubezpieczony zgłosił ponowny wniosek o przyznanie emerytury podnosząc, że nie ponosi winy za brak świadectw w szczególnych warunkach oraz że w dostarczonych świadectwach pracy widnieje stanowisko traktorzysty co jest równoznaczne ze stanowiskiem kierowcy ciągnika. Nadto podniósł, że w okresie od 28 grudnia 1979 r. do 2 października 1981 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową co też winno być zaliczone jako okres pracy w szczególnych warunkach. Decyzją z dnia 8 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczeniu emeryturę od 1 lutego 2016 r. Do okresów pracy w szczególnych warunkach zaliczono okres pracy w (...) w D. od 29 lipca 1979 r. do 30 września 1979 r. na stanowisku traktorzysty i w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 3 marca 1986 r. do 4 marca 1987 r. na stanowiska kierowcy ciągnika, uwzględniając wyjaśnienia ubezpieczonego, iż brak świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie wynika z jego zaniedbań. Z tych względów organ rentowy uznając, że ubezpieczony powołał się na nowe okoliczności, na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wydał zaskarżoną decyzję. Decyzją z dnia 17 marca 2016 r. organ rentowy, po dostarczeniu przez ubezpieczonego świadectwa pracy i zaświadczenia o okresach pobierania zasiłku dla bezrobotnych, przeliczył świadczenie od 1 lutego 2016 r.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie są zasadne.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440; powoływana dalej jako: ustawa emerytalna) stanowi, że postępowanie w sprawie świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Z kolei stosownie do art. 129 ust. 1 powołanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zasadnicze znaczenie ma fakt, iż pierwszy wniosek ubezpieczonego o emeryturę został przez organ rentowy rozpoznany w drodze decyzji odmawiających tego prawa z dnia 28 maja 2013 r., a następnie decyzji z dnia 12 lipca 2013 r. Ubezpieczony złożył odwołania od obu decyzji, które po rozpoznaniu spraw przez Sąd Okręgowy w Koszalinie zostały oddalone prawomocnym wyrokiem:

- z dnia 26 listopada 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt IVU 1944/13 od decyzji z dnia 28 maja 2013 r.
- z dnia 26 listopada 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt IVU 1945/13 od decyzji z dnia 12 lipca 2013 r.

Dalej sąd pierwszej instancji wskazał, że w myśl art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Ubezpieczony domagając się wypłaty i przeliczenia emerytury od daty ukończenia wieku emerytalnego powoływał się na błąd organu rentowego.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że poza sporem pozostaje fakt, iż ubezpieczony nie posiada świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresach, które jako nowe zostały uwzględnione w zaskarżonych decyzjach i skutkowały przyznaniem prawa do emerytury (w (...) w D. od 29 lipca 1979 r. do 30 września 1979 r. na stanowisku traktorzysty i w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 3 marca 1986 r. do 4 marca 1987 r. na stanowiska kierowcy ciągnika).

Natomiast zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., poz. 1412 ze zm.) zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające okresy uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość. Nie można zatem – w ocenie sądu meriti – postawić organowi rentowemu zarzutu, iż błędnie rozpoznając pierwszorazowy wniosek o emeryturę nie zaliczył tych okresów jako okresów pracy w szczególnych warunkach. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do okresu od 26 sierpnia 1991 r. do 14 listopada 1992 r. w Zakładzie (...) w K. (ślusarz-spawacz). Aktualnie zaskarżone decyzje, wydane przez organ rentowy w ramach swobody podejmowania decyzji, uwzględniające okresy pracy w charakterze kierowcy ciągnika w zakładach pracy nie należących do działu transportu, nie podlegają w tym zakresie kontroli sądowej. Nie stanowią jednak o błędzie organu rentowego na wstępnym etapie postępowania o emeryturę. Jednocześnie sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że w wyroku z dnia 13 lipca 2016 r. I UK 218/15 (LEX nr 2108499) Sąd Najwyższy stwierdził, że nie można przyjąć, że istotny dla stwierdzenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach jest wyłącznie rodzaj tej pracy (w rozpoznawanej sprawie traktorzysta/kierowca ciągnika), a bez znaczenia pozostaje okoliczność zatrudnienia pracownika w określonym sektorze gospodarki (w rozpoznawanej sprawie chodzi o okres zatrudnienia wnioskodawcy w spółdzielni kółek rolniczych, czyli w dziale rolnictwo, a nie w dziale transport). W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że nie każdy okres pracy wnioskodawcy na stanowisku traktorzysty w spółdzielni kółek rolniczych (czyli pracy w rolnictwie) może być potraktowany tak jak okres pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych zatrudnionych w transporcie (tego działu gospodarki dotyczy bowiem w wykazie A dział VIII poz. 3). W judykaturze przyjmuje się, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości i przypisanie ich do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09, LEX nr 515698 i I UK 24/09, LEX nr 518067; 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; 14 marca 2013 r., I UK 547/12, OSNP 2014/1/11). Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi (branży) gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, OSNP 2015/5/66).

Sąd Okręgowy uznał, że powyższe rozważania mają też znaczenie dla oceny zarzutu ubezpieczonego dotyczącego niezaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach. Okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy wyrokach z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06 (OSNP 2007/7-8/108) oraz z dnia 25 lutego 2010 r. II UK 219/09 (LEX nr 59024) i II UK 215/09 (LEX nr 590246).

Mając na uwadze powyższe, sąd pierwszej instancji wskazał, że ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową od 28 grudnia 1979 r. do 2 października 1981 r. Ze świadectwa pracy wynika, że w okresie od 18 października 1979 r. do 9 kwietnia 1985 r. był zatrudniony jako kierowca ciągnika w (...), czyli w resorcie gospodarki morskiej i istnieją wątpliwości, czy była to praca kierowcy ciągnika, która mieści się w wykazie A dziale VIII "w transporcie i łączności", odnoszącym się do prac w tych działach gospodarki, pomimo, iż organ rentowy za taką pracę ten okres pracy uznał.

Ponadto decyzje odmawiające prawa do emerytury z dnia 28 maja 2013 r. i 12 lipca 2013 r. zostały poddane kontroli sądowej i utrzymane w mocy prawomocnymi wyrokami.

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że prawidłowa jest, zgodnie z art.133 ust.1 pkt 1 ustawy, wypłata przyznanego i przeliczonego świadczenia od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy tj. od 1 lutego 2016 r.

Z tych motywów Sąd ten działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oddalił odwołania.

Ponadto sąd pierwszej instancji na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył ubezpieczonego kosztami procesu uznał bowiem, że ubezpieczony, inicjując postępowanie odwoławcze pozostawał w przekonaniu o słuszności swoich racji i dochodził bardzo istotnych z jego punktu widzenia roszczeń.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie w całości nie zgodził się W. G. (1), który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezpodstawnym przyjęciu, iż prawidłowa jest wypłata przyznanego i przeliczonego świadczenia emerytalnego na rzecz ubezpieczonego od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, a więc od 1 lutego 2016 r. i uznanie, że organ rentowy właściwie nie zaliczył ubezpieczonemu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach, a także okresu zatrudnienia jako ślusarz-spawacz w Zakładzie (...) w K., a nadto okresu pracy w charakterze asenizatora w (...), co skutkuje zbyt krótkim (o 6 miesięcy i 5 dni) okresem pracy w szczególnych warunkach celem uzyskania wcześniejszej emerytury, mimo, iż w rzeczywistości okres pracy w szczególnych warunkach przekracza u ubezpieczonego 17 lat i 6 miesięcy.

W tej sytuacji i w konsekwencji połączenia na podstawie art. 219 k.p.c. do wspólnego rozpoznania obu odwołań apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonej decyzji z dnia 8 marca 2016 r. i przyznanie prawa do emerytury od 16 maja 2013 r.

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonej decyzji z dnia 17 marca 2016 r. i przeliczenie emerytury od 16 maja 2013 r.

- zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie

- skierowanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez sąd pierwszej instancji.

W uzasadnieniu skarżący między innymi podniósł, że organ rentowy błędnie nie zaliczył mu do okresu pracy w szczególnych warunkach odbytej w czasie zatrudnienia w takich warunkach okresu zasadniczej służby wojskowej od 28 grudnia 1979 r. do 2 października 1981 r. Przy doliczeniu tego okresu skarżący spełnił wszystkie wymogi formalne do uzyskania prawa do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

W ocenie apelującego, zasadnym zatem było odwołanie od decyzji odmawiającej przeliczenia emerytury poczynwszy od dnia 16 maja 2013 r. (ukończenia 60 roku życia). Niezaliczenie okresu (...) do okresu pracy w szczególnych warunkach jest błędnym przeliczeniem przez organ ZUS. Spełniony zatem został termin z art. 129 ust. 1 ustawy, a wobec złożenia w dniu 9 marca 2016 r. wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ubezpieczonego możliwe jest przyznanie i przeliczenie świadczenia emerytalnego od dnia 16 maja 2013 r. (art. 133 ust. 1 ustawy).

Dodatkowo ubezpieczony wskazał, że w sprawie pominięto niejako okres jego zatrudnienia w (...) po zakończeniu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika w tej firmie. Skarżący przecież nadal po dniu 31 marca 1982 r. pracował w

(...). Drugie świadectwo pracy potwierdza, iż ubezpieczony od 1 kwietnia 1982 r. do 9 kwietnia 1985 r. pracował na stanowisku asenizatora. Asenizator według definicji ze Słownika Języka Polskiego to osoba zajmująca się asenizacją, a więc usuwaniem płynnych nieczystości z jakiegoś terenu. Wykonywanie tej pracy jest zawarte w Wykazie A prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, a mianowicie Dział IX poz. 3. Okres ten także winien być zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ustalenia faktyczne, poprzedzające rozważania sądu pierwszej instancji co do zasadności odwołania są trafne i znajdują pełne odzwierciedlenie w zebranych materiale dowodowym, który Sąd ten ocenił nie dowolnie, ale w ramach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi przepis art. 233 § 1 k.p.c. Ustalenia te Sąd Apelacyjny aprobuje, a w konsekwencji przyjmuje za własne. Za trafne i wynikające z tych ustaleń przyjmuje także wywody prawne sądu pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada, iż przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza treść decyzji organu rentowego, od której wniesiono odwołanie i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności jak i merytorycznej zasadności. Obecny przedmiot kontroli są dwie decyzje organu rentowego, mianowicie z dnia 8 marca 2016 r. oraz z dnia 17 marca 2016 r. Podczas, gdy w odwołaniach od każdej z nich, jak i w złożonej apelacji ubezpieczony podnosi argumentację skierowaną de facto przeciw decyzjom wcześniejszym (z dnia 27 maja 2013 r. oraz z dnia 12 lipca 2013 r.), którymi ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na nieudowodnienie wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Podkreślenia wymaga, że prawidłowość decyzji została potwierdzona przez Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 r. (sygn. akt IVU 1944/13) oraz wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 r. (sygn. akt IVU 1945/13). Autor apelacji zmierza zatem do skorygowania błędów we wcześniejszych decyzjach ZUS, które są decyzjami ostatecznymi, prawomocnymi i niepodważalnymi na tym etapie postępowania.

Jedynie zatem dla porządku sąd odwoławczy zwraca uwagę, że odnośnie kwestionowanych przez ubezpieczonego decyzji z dnia 20 listopada 2013 r. oraz z dnia 26 listopada 2013 r. prawidłowo wypowiedział się Sąd Okręgowy. Sąd ten trafnie podał, że nie można postawić organowi rentowemu zarzutu, iż błędnie rozpoznał pierwszorazowy wniosek o emeryturę. Za sądem pierwszej instancji przyjąć trzeba, że zgodnie z aktualnym stanowiskiem judykatury w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości i przypisanie ich do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09, LEX nr 515698 i I UK 24/09, LEX nr 518067; 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; 14 marca 2013 r., I UK 547/12, OSNP 2014/1/11). Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi (branży) gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, OSNP 2015/5/66). Sąd Apelacyjny uwzględnił to, że organ rentowy w spornej decyzji ocenił pracę ubezpieczonego w (...) (od 29 lipca 1979 r. do 30 września 1979 r.) na stanowisku traktorzysty oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) (od 3 marca 1986 r. do 4 marca 1987 r.) na stanowisku kierowcy ciągnika jako wykonywaną w szczególnych warunkach. Z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika jednak, że

ubezpieczony nie świadczył wówczas pracy w warunkach szczególnych. Jak wyżej wskazano, dla uwzględnienia okresu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla wskazanego w rozporządzeniu działu gospodarki tj. działu transportu. Z materiału dowodowego wynika, że charakter pracy ubezpieczonego nie był właściwy dla transportu. W ocenie Sądu Apelacyjnego te okoliczności powodują, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w spornych okresach w (...) oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymienionej w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Wobec jednak stanowiska prawnego organu rentowego sąd odwoławczy uznał prawidłowość zaskarżonej decyzji, ponieważ przyjęta ocena prawna jest korzystniejsza dla W. G. (1), niż wynikałoby to z ustaleń i oceny prawnej sądu drugiej instancji.

W kontekście przedmiotu zaskarżenia kluczowe jest także i to, że ubezpieczony ponowny wniosek o przyznanie emerytury złożył 3 lutego 2016 r. W konsekwencji mocą zaskarżonej decyzji z dnia 8 marca 2016 r. organ przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od miesiąca złożenia wniosku, zatem od dnia 1 lutego 2016 r. Godzi się zauważyć, że mimo iż prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z mocy prawa, a decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny, samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia nie stanowi podstawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie świadczenia (M. Bartnicki, w: K. Antonów (red.), Bartnicki, Suchacki, Ustawa, s. 552). Konsekwencją jest to, że dopiero złożenie wniosku o emeryturę powoduje obowiązek ustalenia prawa do niej, a następnie jej wypłaty. Podkreślić przy tym trzeba, że świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej). Jednoznacznie należy zatem stwierdzić, że chociaż dzień spełnienia wszystkich przesłanek jest dniem nabycia prawa, to dopiero złożenie wniosku o wypłatę świadczenia powoduje tę wypłatę od miesiąca, w którym wniosek złożono. W przypadku ubezpieczonego będzie to zatem miesiąc luty 2016 r. Innymi słowy nie zawsze termin nabycia prawa jest tożsamy z terminem jego realizacji.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że zarzuty apelującego są nieuzasadnione, a ponieważ brak jest też innych podstaw do wzruszenia trafnego rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, które sąd odwoławczy bierze pod rozwagę z urzędu - apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono.

SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek del. SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk